

'Het hart van de familie' door Zeruya Shalev

Het hart van de familie is een ingrijpend verhaal over de relaties binnen een familie. Verdriet, wanhoop, teleurstellingen en verlangen. De rode lijn in het boek is het uitzoeken van wat het belangrijkste is in het leven. Het gaat om liefde, daar draait alles om. Ook om te kunnen geven, aannemen, en de juiste keuze te maken. Vasthouden aan de vertrouwde situatie of durven iets anders te proberen. Zich gelukkig voelen, durven gelukkig te zijn. Accepteren en loslaten.

Het verhaal komt heel dichtbij. De schrijfster heeft geen geheimen. Ze laat zien hoe het leven echt is, zonder het erger of beter te maken. Daarom is het zo reëel, en daarom geloof ik snel wat ze schrijft.

De manier van schrijven doet me denken aan Proust en zijn "Op zoek naar de verloren tijd". Je blijft hangen in het verleden, maar daardoor wordt het verhaal rijker en voller. Daardoor begrijp je het allemaal beter.

Wie of wat is '*het hart van de familie*'? In de joodse cultuur heeft de moeder een heel speciale betekenis. Dat kun je ook voelen tijdens het lezen van dit boek. De moeder, Chemda, die stervende is, is in het verhaal slechts een paar keer bij bewustzijn geweest. Maar het hele boek ademt naar haar. Zij, met gesloten ogen, ziek en oud, geeft een heldere blik aan haar volwassen en verloren kinderen. Zij, met haar dromen en verlangen, vult het boek aan. Zij heeft de leiding. Zij heeft het laatste woord in de beslissende situatie zonder iets te zeggen. Haar dood is het laatste puzzelstukje. Ze gaat pas weg als alles op zijn plek is.

Haar kinderen Avner en Dina leiden ieder hun eigen leven met hun gezinnen en het lijkt, dat ze niks gemeen met elkaar hebben, en eigenlijk elkaars weg vermijden. Avner leeft een tevreden leven tot hij ontdekt dat er iets heel belangrijks ontbreekt. Op een dag ziet hij in het ziekenhuis een paar, een stervende man en een vrouw. Hij geniet van de intimiteit tussen hen, hun liefde, die opstijgt boven dood. Hij realiseert zich op dat moment dat dat is waar hij het meest naar verlangt. Dina komt via haar eigen weg tot dezelfde conclusie. Dina, die geconfronteerd wordt met het feit dat haar dochter afstand van haar neemt, en dat haar man best afwezig is, krijgt het idee een kind te adopteren. Ze ziet daar eindeloze liefde voor zich. Er is nog zoveel wat ze wil geven en wat ze goed wil maken.

Broer en zus zoeken elkaar op, op het moment dat ze zich onbegrepen voelen. Ze steunen elkaar, ze zijn voor elkaar als nooit te voren. Hun tocht op zoek naar liefde brengt hun naasten onrust en verdriet, maar ze kunnen niet anders. Iemand anders redden is een schone zaak, zelfs als je in eerste instantie jezelf wilt helpen. Het komt allemaal goed, het geeft hoop en vertrouwen.

Ik heb genoten van het lezen.

Uitgeverij   Cossee, 2012

Pagina's   528

Vertaald   uit het Hebreeuws door Sander Hoving, (*Sche'arit Hachajim*)

ISBN   978 9059 363 687

Recensie door Ada Kerkhoven, juli 2013